

Nowelizacja ustawy sankcyjnej

Alert prawny DZP

Rząd w szybkim tempie nowelizuje ustawę sankcyjną – na co należy się przygotować?

Szybkie zmiany w ustawie sankcyjnej

W czwartek 2 maja 2024 roku opublikowano w serwisie Rządowego Procesu Legislacyjnego [projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego, a także ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej](#). Nowelizacja polskiej ustawy sankcyjnej ma na celu dostosowanie przepisów do prawa unijnego oraz rozszerzenie kompetencji polskich organów.

Projekt ten nie został skierowany do konsultacji społecznych, a termin uzgodnień międzyresortowych, tj. data graniczna zgłaszania uwag przez inne ministerstwa, został ustalony na 9 maja 2024 roku. **Zwiastuje to niezwykle szybki proces legislacyjny na poziomie rządowym** – jak wskazuje wnioskodawca, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, pośpiech wynika z pilnej potrzeby wprowadzenia zmian w krajowych rozwiązaniach związanych z sankcjami nałożonymi na Federację Rosyjską i Białoruś.

Nowe obowiązki dla przedsiębiorców i nowe kompetencje dla organów celnych

Zmiany przewidywane w projekcie dotyczą ustawy sankcyjnej i przepisów o Krajowej Administracji Skarbowej. Obejmują one przede wszystkim:

- **Obowiązkowe deklaracje składane organom celnym**, wskazujące, że towary przemieszczane są przez terytorium Federacji Rosyjskiej lub Białorusi wyłącznie w procedurze tranzytu i nie są przeznaczone do wykorzystania w tych krajach ani nie są przedmiotem sprzedaży lub dostawy na rzecz jakiegokolwiek osoby fizycznej lub prawnej, podmiotu lub organizacji w tych krajach.
- **Rozszerzenie kryminalizacji naruszeń przepisów sankcyjnych**, celem objęcia sankcją karną wszystkich czynów polegających na naruszeniu zakazów lub udziale w działaniach, których celem lub skutkiem jest omińnięcie określonych zakazów wynikających z sankcji.
- **Stworzenie wykazu krajów objętych prawdopodobieństwem wystąpienia ryzyka udziału w obchodzeniu sankcji**. Wykaz ten będzie miał formę rozporządzenia.

- **Obowiązek przedłożenia organowi celnemu dowodu odprawy celnej towaru z państwa przeznaczenia, w terminie 45 dni od dnia wyprowadzenia towaru poza obszar celny Unii Europejskiej.** Regulacja ta pozwoli na kontrolę, czy wywóz w istocie został dokonany w sposób prawidłowy i bez naruszenia przepisów sankcyjnych.
- **Nowe kompetencje dla organów celno-skarbowych.** Naczelnik urzędu celno-skarbowego będzie mógł zająć towar naruszający przepisy sankcyjne i wystąpić o orzeczenie jego przepadku na rzecz Skarbu Państwa. Z kolei szef KAS zyska uprawnienie do nakładania kar pieniężnych za niezastosowanie się do środków ograniczających, których naruszenie nie było objęte sankcjami – do 20 000 000 PLN.

Ile mam czasu?

Zgodnie z przedstawionym *vacatio legis* projekt ustawy wejdzie w życie 14 dni od dnia jego ogłoszenia. Biorąc pod uwagę przyspieszony proces na poziomie rządowym, przedsiębiorcy będą musieli dostosować się nowych regulacji w niezwykle krótkim czasie.

Powyższe oznacza, że w ciągu dwóch miesięcy projektowane zakazy mogą stać się obowiązującym prawem. Wymaga to, po pierwsze, weryfikacji procedur tranzytowych w spółce (uwzględniając należytą staranność w zakresie kontroli odbiorców), po drugie, sprawdzenia, czy eksport towarów nie został objęty sankcjami karnymi.

Jakie działania może podjąć moja organizacja?

Niewykonanie lub nieprawidłowe wykonywanie nowych obowiązków może wiązać się z odpowiedzialnością karną osób zarządzających spółką. Aby zachować zgodność z nowymi regulacjami, rekomendujemy:

- **Wzmocnioną weryfikację, zarówno odbiorców końcowych, jak i trasy tranzytu,** jako, że odpowiedzialność karna po nowelizacji będzie wiązać się nie tylko z jakimkolwiek naruszeniem przepisów sankcyjnych, ale także z nieprawidłowym tranzytem przez Rosję i Białoruś, a także w sytuacji, gdy nie dochowano należytej staranności w zakresie eksportu do państw trzecich, co do których istnieje ryzyko obchodzenia sankcji.
- **Upewnienie się, że oświadczenia składane organom celnym nie wiążą się z ryzykiem prawnokarnym.** Obecna praktyka służb celnych, w wymaganiu oświadczeń o przeznaczeniu towaru, zyska nie tylko podstawę prawną, ale i sankcję karną, co wiąże się z ryzykiem nie tylko dla pośredników, ale i producentów eksportowanych towarów.
- **Przegląd umów z partnerami biznesowymi pod kątem zawarcia w nich klauzul świadczących o należytej staranności.** Pozwoli to na dostosowanie się do wymogów KE, która wymaga tego rodzaju należytej staranności w zakresie zapewnienia, że eksportowane lub importowane towary nie naruszają przepisów sankcyjnych.
- **Przygotować się na wzmożone i dokładniejsze kontrole służb celnych i Krajowej Administracji Skarbowej** pod kątem przestrzegania przepisów sankcyjnych. Zgodnie z uzasadnieniem projektu, przedsiębiorcy muszą być gotowi na fakt, iż organy celne mogą przeprowadzać bardziej rygorystyczne kontrole, a także mogą żądać przekonujących dowodów na to, że dane towary nie są przywożone z Federacji Rosyjskiej i Białorusi ani wywożone do Rosji i Białorusi przez państwa trzecie.

Zapraszamy do kontaktu

Zapewniamy pomoc w zaprojektowaniu i całościowym wdrożeniu rozwiązań zgodnych z nową ustawą, w szczególności przygotowaniu dokumentacji wymaganej ustawą, przeglądzie i dostosowaniu umów. Przeprowadzamy także kompleksową weryfikację każdego kontrahenta – zarówno pośrednika, jak i odbiorcę końcowego – pod kątem europejskich, jak i polskich list sankcyjnych.

Każde rozwiązanie dostosowane jest do Państwa potrzeb i oczekiwań.

Kto będzie moim doradcą?

Dr Anna Hlebicka-Józefowicz

Partner | Szef Praktyki Doradztwa Regulacyjnego, Legislacji i Compliance

E: anna.hlebicka-jozefowicz@dzp.pl

M: +48 571 207 060

Reprezentuje interesy przedsiębiorców w procesie legislacyjnym, ocenia wpływ nowych regulacji na biznes i pomaga klientom formułować propozycje zmian w prawie. Doradza w zakresie mapowania ryzyka regulacyjnego, w tym korupcyjnego, a także przy tworzeniu systemów i procedur compliance, systemów whistleblowingowych oraz w obszarze ESG.

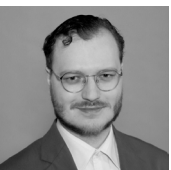
Wiktoria Kuczkowska

Associate | Praktyka Doradztwa Regulacyjnego, Legislacji i Compliance

E: wiktoria.kuczkowska@dzp.pl

M: +48 516 295 456

Zajmuje się bieżącym doradztwem prawnym w zakresie compliance. Uczestniczy w projektach polegających na wdrażaniu systemów zarządzania zgodnością w firmach polskich oraz międzynarodowych, w szczególności w oparciu o normę ISO 37001. Doradza w zakresie sankcji międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem środków ograniczających, wynikających z prawa Unii Europejskiej. Przeprowadza analizy ryzyka ekspozycji sankcyjnej oraz przygotowuje narzędzia compliance mitygujące ryzyko wynikające z przepisów sankcyjnych.

Gniewomir Wycichowski-Kuchta

Associate | Praktyka Doradztwa Regulacyjnego, Legislacji i Compliance

E: gniewomir.wycichowski-kuchta@dzp.pl

M: +48 516 294 873

Na bieżąco doradza w zakresie compliance, w tym w temacie sankcji międzynarodowych, przeciwdziałania korupcji, odpowiedzialności podmiotów zbiorowych i minimalizowania ryzyk prawnokarnych. Specjalizuje się w prawie karnym materialnym, prawie gospodarczym oraz prawie europejskim. Doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych, prowadzi zajęcia z prawa karnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Współpracownik naukowy Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk.